

Linnea2-ohjausryhmän kokous

Aika: pe 25.5.2007 klo 10:13-12:50

Paikka: Helsinki, Yliopistonkatu 1, Kansalliskirjasto, Fabianian auditorio

Läsnä:

Ari Muhonen, puheenjohtaja

Esko Ala-Peijari

Kristiina Hormia-Poutanen (kohdat 4-7)

Vuokko Palonen

Kaisa Sinikara

Juha Hakala, esittelijä (kohdat 1-7)

Annu Jauhiainen, esittelijä

Nanna Jokinen, sihteeri

Poissa:

Helena Hämynen

Kuno Öhrman

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Todettiin kokous laillisesti kokoon kutsutuksi. Kokouksen alussa paikalla oli puheenjohtaja ja kolme varsinaista jäsentä. Koska päätösvaltaisuus vaatii puheenjohtajan sekä neljä varsinaista jäsentä, jätettiin päätöksiä vaativat asiat keskusteltaviksi vasta sen jälkeen kun Kristiina Hormia-Poutanen on saapunut paikalle.

3. Tiedotusasioita

3.1 Triangeli-päivät

Triangeli-päivät (<http://www.uta.fi/laitokset/kirjasto/triangeli/>) pidettiin kuluneella viikolla Tampereella. Päiville osallistui yhteensä yli 400 henkilöä kolmen päivän aikana. Ensimmäisenä päivänä ohjelmassa oli Voyager-asioita, toisena päivänä Triangelin yhteinen kokonaisuus ja kolmantena päivänä MetaLib- ja SFX-asioita. Ohjelma oli saanut kehuja, mutta kolmen päivän pituisesta tapaamisesta on esitetty mielipiteitä molempiin suuntiin. Toisaalta se tekee tapaamisen raskaaksi, mutta toisaalta se ehkäisee päällekkäisyyksiä. Keynote speakerina oli Richard Wallis (Talis) aiheenaan Kirjasto 2.0 ja Web 2.0 – myös tämä esitys sai hyvää palautetta. Ex Libriksen strategisen esityksen tarjoili Marc Daubach. Johtajien osallistumista olisi kaivattu enemmän. Keskusteluissa tuli esille mm. Linnea2- ja AMKIT-konsortioiden mahdollinen yhdistyminen tulevaisuudessa.

Esko Ala-Peijari kertoi, että vuosittaisilla IT-päivillä aiotaan pitää ensimmäisenä päivänä johtajien seminaari, johon voisi mahdollisesti yhdistää kirjastoasioita.

Vuoden 2008 Triangeli-päivien järjestäjästä ja paikkakunnasta ei ole vielä varmuutta.

3.2 Neuvottelut Ex Libriksen kanssa Triangeli-päivien yhteydessä ja UC-tilanne

LINDAn Voyager UC -ohjelmiston korvaamista Aleph-yhteisluettelolla on selvitetty. Aleph tarjoaa kolme erilaista vaihtoehtoa. Ex Libriksen edustajien kanssa Triangeli-päivillä neuvoteltiin kustannuksista, aikataulusta ja avoimista kysymyksistä. Tällä hetkellä on jo paljon tietoa eri ratkaisuksista, mutta lisätietoja vielä tarvitaan. Esimerkiksi muiden Aleph-yhteisluettelo käyttäjien kokemukset ovat selvittämättä. Vaihto ei aiheuttaisi ohjelmistolisenssi- eikä laitteistokustannuksia, vaan Kansalliskirjasto maksaisi Ex Librikselle vain siirron aiheuttamasta työstä. Tiedot työkustannuksista saadaan kesäkuun loppuun mennessä. Vaikka kirjastoille ei aiheudu rahallisia kustannuksia, tulevilla yhteisluetteloratkaisulla on vaikutusta kirjastojen työtapaan. Neuvottelussa oli keskusteltu myös Primosta hyvin alustavasti.

3.3 Voyager versiopäivitykset

Voyagerin versiopäivityksen ja muiden Sannilla tapahtuvien töiden aikataulu löytyy Linnea2-sivuilta. Kesällä ennen juhannusta Linnea2-kirjastot siirtyvät Voyager versioon 6.2. Käyttökatkot tulevat olemaan domain-kohtaisia. Laitteistohankeen vuoksi aikataulu on tiukka eikä muutosvaraa ole. Tähän asti kaikki on sujunut suunnitelmien mukaan.

3.4 ISO TC 46

Juha Hakala kertoi terveisiä ISON tekninen komitea 46:n hiljattain pidetystä kokouksesta. Myös siellä näkyy selvästi, miten ohjelmistokokonaisuusien mutkistuminen luo paineita standardipuolelle. ISO TC:ssä on nyt enemmän standardeja käsittelyssä kuin koskaan ennen.

- Merkittävin asia on ISSN-tunnuksen uudistus. Sen jälkeen tietueissa tulee olemaan kahden tyyppisiä ISSN-tunnuksia, se perinteinen ja ns. Linking-ISSN. Linking-ISSN on lehden vanhimman ilmiasun ISSN-tunnus ja se annetaan kaikille muillekin ilmiasuille sitomaan niitä yhteen. Tällaiseen ISSN-tunnuksen uusiokäyttöratkaisuun, jossa sama ISSN on kahdessa roolissa, oli päädytty lähinnä kustantajien ehdoilla ja se aiheuttaa sen, että kirjastojärjestelmissä esim. tuplakontrollin hoitaminen muuttuu yhä monimutkaisemmaksi.
- ISTC-tunnus eli International Standard Text Code eli tekstimuotoisten teosten tunniste on ollut jäissä kaksi vuotta standardin teknisen toteutuksen kustannusten vuoksi, mutta nyt standardi on lopulta menossa eteenpäin. Tavoitteena on, että teoksille ja niiden ekspressioille annetaan ISTC-tunnus ja identifioitujen teosten tiedot kootaan globaaliin tietokantaan. Tämä luo kansalliskirjastoille paineita FRBR-luetteloinnin toteuttamisen suhteen.
- ISCI-tunnus eli International Standard Collection Identifier eli kansainvälinen kokoelmien tunnus on New Work Item -äänestyksessä, jonka tulos selviää heinäkuun loppuun mennessä.
- ISPI ei ole enää International Standard Party Identifier vaan siitä on tullut ISNI eli International Standard Name Identifier eli kansainvälinen tekijäauktori-tietojen tunniste.

Koska tekniikka kehittyy nopeasti, standardoinnille on paljon paineita. Ongelmana on mm. se, että pääosin vapaaehtoistyönä tapahtuvassa toiminnassa on liian vähän ihmisiä mukana.

3.5 Esko Ala-Peijari, IT-päsihteeri opetusministeriön tietopalveluyksikössä

Esko Ala-Peijari on siirtymässä IT-pääsihteeriksi Opetusministeriön tietopalveluyksikköön. Hänen tehtävänään tulee olemaan IT-strategian jalkauttaminen käytäntöön kohteena SVY, kirjastot, IT-puoli ja hallinnonalan virastot. Eri tahojen yhteistyötä tulee kehittää ja sitouttaa tahoja yhteisiin hankkeisiin. On luotava kokonaiskuva yliopistojen nykyisistä tietojärjestelmistä, kuvattava ydinprosessit ja suunniteltava millä tietojärjestelmillä niitä tulevaisuudessa hoidetaan. Esimerkiksi tutkimustoiminnan ydinprosessin kaikki tukitoiminnot ja niiden kustannukset selvitetään. ValtIT antaa raamit jatkokehittämislle.

Ala-Peijari voi jatkossa osallistua Linnea2-ohjausryhmään vain asiantuntijajäsenenä ja yleiskokouksen on valittava hänen tilalleen uusi jäsen. Keskusteltiin myös Ala-Peijarin mahdollisesta osallistumisesta Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmään.

4. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta kuluvalle kaudelle

Ohjausryhmän puheenjohtajaksi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi valittiin Ari Muhonen. Varapuheenjohtajaksi ehdotettiin poissaolevaa Helena Hämystä. Suostumus pyydettiin Hämyseltä kokouksen jälkeen ja vastaus oli myönteinen.

5. Laitteistohanke

5.1 Laitteistohankkeen ohjausryhmän 15.5. tekemän ehdotuksen hyväksyminen

Laitteistohanke on pysynyt hyvin aikataulussa ja kaikkien osapuolten yhteistyö on toiminut hienosti. Tarjouksia saatiin määräaikaan mennessä kaksi kappaletta. Molemmat tarjoukset koskivat samaa, Sunin ja Fujitsun yhteistyössä kehittämää M9000-32 -laitetta. Tarjousten välisten pienten sisällöllisten erojen normalisoinnin jälkeenkin niiden välille jäi huomattava hintaero toisen tarjoajan hyväksi, minkä vuoksi projektiryhmä esitti 15.5.2007 pidetyssä kokouksessaan kyseisen toimittajan tarjouksen hyväksymistä.

Laitteistohankkeen projektiryhmä on hahmotellut kolme erilaista palvelinkokoonpanoa, joista se suosittelee laajinta (ns. malli 1). Siinä varaudutaan lähivuosien käytön kasvuun ja/tai lisäpalvelujen tarjoamiseen. Yhteisessä palvelimessa olisi tällöin 8 system boardia ja 32 CPU:ta, ja sen kapasiteetti olisi yli 50 % suurempi kuin nykyisten laitteiden yhteinen teho. Lisäksi projektiryhmä esittää, että hankerahoilla ostetaan palvelimelle kulta-tason tuki seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Hankerahat riittävät tähän. Voittaneeseen tarjoukseen sisältyy vanhojen palvelimien ja niiden levyjärjestelmien palautus (laitteiden jälleenmyyntiarvoa on selvitetty, ja se on todettu vähäiseksi).

Aikataulullisista syistä päätöksentekoa haluttiin nopeuttaa. Laitteistohankkeen ohjausryhmä pyysi Linnea2-konsortiolta päätöstä jo tiistaiksi 22.5. Tämä tehtiin sähköpostimenettelyllä. Päätösesitykset olivat:

- CSC valtuutetaan hankkimaan palvelin paremman tarjouksen tehneeltä toimittajalta laitteistohankkeen projektiryhmän malli 1:ssä hahmotteleman vaihtoehdon mukaisesti. Lisäksi esitettiin, että laitteelle hankitaan projektiryhmän ehdotuksen mukaisesti kulta-tason tuki kolmeksi vuodeksi.
- Vanhat palvelimet ja levyjärjestelmät palautetaan tarjouksen mukaisesti laitteistotoimittajalle.
- Kansalliskirjasto veloitetaan tiedottamaan yliopistojen hallintojohtajille uuden palvelimen hankinnasta opetusministeriön

rakenteellisen kehittämisen hankerahoituksella sekä vanhojen palvelimien ja levyjärjestelmien poistosta.

- Tukimaksut ja konesalikustannukset jaetaan konsortioiden kesken niiden käytössä olevan laitteistokapasiteetin mukaisesti. Tarkka jakomalli sovitaan myöhemmin erikseen.

Todettiin, että Linnea2-ohjausryhmä kannatti laitteistohankkeen ohjausryhmän esityksiä sähköpostimenettelyssään.

Esko Ala-Peijarin mukaan merkittävin riski hankkeessa on se, että hankittava palvelinmalli on uusi, eikä siitä ole vielä aikaisempia kokemuksia tuotantokäytössä. Tämä voi periaatteessa aiheuttaa yllättäviä haasteita käyttöönottovaiheessa. Lähinnä käyttöönoton viivästyminen voisi olla todennäköisin toteutuva riski. Joka tapauksessa nyt pyritään siihen, että uusi laitteisto olisi käytössä syyslukukauden alussa.

Keskusteltiin vielä uuden laitteiston tuottamista säästöistä ja todettiin, että aikaisemmin esitetyt arviolaskelmat pitävät melko hyvin paikkansa. Todettiin, että laitteistohankkeen ohjausryhmän vastuulla on selkeän kustannustenjakomallin tekeminen konsortioiden kesken. Kun malli saadaan laitteistohankkeelta, se on käsiteltävä Linnea2-yleiskokouksessa ja keskusteltava vielä ns. ulkojäsenten osuudesta.

5.2 Dodojen avaaminen AMKIT-konsortion käyttöön

Tällä hetkellä Linnea2-konsortion WebVoyage-liikenne hoidetaan kahdeksalla www-edustakoneella eli ns. dodoilla (Sun V240) sekä kahdella Alteon-kytkimellä, jotka jakavat kuormaa niiden kesken. Aikoinaan päädyttiin tähän ratkaisuun, koska se oli halvempaa ja myös tietosuojaan kannalta oli parempi siirtää web-liikenne pois Sannista. Dodot ovat toimineet hyvin ja niissä on runsaasti vapaata kapasiteettia, koska esim. Nelli siirtää liikennettä pois webistä tapahtuvaksi Z39.50-portin kautta. Nyt laitteistohankkeen yhteydessä on ehdotettu että dodojen käyttömahdollisuutta tarjottaisiin myös AMKIT-konsortiolle.

Esitettiin kysymys voisiko dodojen määrää vähentää uuden palvelimen myötä. Nyt dodot ovat kahdessa neljän ryhmässä, toisella toimivat yhteistietokannat ja toisella muut. Kuorman tasauksen vuoksi dodoja on ainakin oltava kahdella jaollinen määrä. Juha Hakalan mukaan dodojen päivitys tulee ensi vuonna ajankohtaiseksi ja dodojen omistus pitää silloin tarkastella uusiksi. Voi myös olla että jatkossa pärjätään kokonaan ilman niitä.

Päätös:

Linnea2-konsortion ohjausryhmä totesi, että CSC voi tehdä dodojen jakamisen suhteen miten parhaaksi katsoo, kunhan Linnea2-kirjastojen palvelutaso ei heikkene eivätkä kustannukset kasva.

6. EndUser ja IGeLU

EndUser-käyttäjärühmä on päättymässä ja nyt on mietittävä menemmekö jäseneksi Ex Libriksen kansainväliseen käyttäjärühmään IGeLU:un. Jäsenmaksu on 220 € vuodessa per konsortio tai kirjasto. Tällä hetkellä Suomesta on jäsenenä vain Kansalliskirjasto, Nellin vuoksi. Jokaisella jäsenmaksun maksaneella on yksi ääni esim. kehittämis ehdotuksista äänestettäessä, siksi olisi hyvä saada mahdollisimman monta jäsentä mukaan Suomesta. Jäsenet saavat alennusta IGeLU:n kokousten osallistumismaksuista. Lisäksi käytäntönä on, että tiettyyn aikaan mennessä kokouksiin saa ilmoittautua vain kaksi osallistujaa per jäsen ja vasta sen jälkeen ilmoittautuminen avataan kaikille. Todettiin, että kirjastoille pitää laittaa tiedote näistä asioista. Lisäksi todettiin, että

Linnea2-konsortiolle pitää myös hankkia jäsenyys.

Päätös:

Suosittelaa Linnea2-kirjastoille liittymistä IGeLU:n jäseniksi. Liitetään Linnea2-konsortio jäseneksi ja maksetaan jäsenmaksu 220 € konsortion varoista. Näin saadaan mahdollisuus lähettää kokouksiin ainakin kaksi konsortion edustajaa.

7. IGeLU matka-avustukset

Esitettiin, että IGeLU:un matkaaville konsortion edustajille myönnettäisiin takautuva matka-avustus konsortion rahoista, kun vuoden lopussa nähdään konsortion rahatilanne. Ari Muhonen jääväsi itsensä, kun hänen nimensä tuli esille mahdollisena apurahan saajana. Kohdan loppuajan puhetta johti Kaisa Sinikara.

Päätös:

Jos konsortiolla on varoja vuoden lopussa, ne käytetään IGeLUn matka-avustuksiin. Konsortion edustajiksi nimettiin Annu Jauhiainen ja ohjausryhmän puheenjohtaja Ari Muhonen.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraavan Linnea2-konsortion ohjausryhmän kokouksen ajankohdaksi valittiin useita vaihtoehtoja syyskuun lopulta. Päivä päätetään myöhemmin.

Todettiin, että syksyllä ohjausryhmän kokouksen jälkeen tarvitaan myös yleiskokous, jossa asialistalla ovat ainakin UC-asiat, laitteiston kustannustenjako ja Esko Ala-Peijarin seuraajan valinta.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:50.

Vakuudeksi

Ari Muhonen
puheenjohtaja

Nanna Jokinen
sihteeri

